

Perkament; 85 ff.; c.175 x ca.125. Moderne band.

- (ongefolieerd) Schutblad met enkele woorden in laat schrift (zeker niet voor midden 16e e.).

- f.1-6 ternio. Ingericht voor 31 regels (maar steeds ook een regel onder en/of boven het kader) op 136 x 85. Schrift: hybrida. Rode lombarden.

KALENDER. Kartouizerkalender: zie Hugo 1.4., Bruno 6.10. (achteraf toegevoegd op rasuur - correctie?), Hugo 17.11.

Vergelijking met de kalenders in Strubbe, Chronologie van de ME ... in de Nederlanden, toont dat de kalender in de diocesen Atrecht-Doornik-Kamerijk thuishoort (zie bv. Petrus martyr 29.4., Cyricus en Julita 16.6., Ludovicus 25.8.), en wel het meest ^{met die van} ~~met die van~~ Doornik overeenkomt (zie Vincentius rood 22.1., Gregorius rood 12,3., Margaretha 20.7.), hoewel ook Atrechtse eigenaardigheden voorkomen (Anna 26.7., Nazarius 28.7.).

Enkele heiligen worden door Strubbe ook voor Luik, Keulen, Trier opgegeven (bv. Presentatio + Columbanus 21.11.).

Op het eigen klooster slaan: Dedicatio ecclesie nostre 7.5., Festum reliquiarum 8.11.?, Commemoratio fratrum nostrorum 9.11.

Kath. van Siena 6.5. lijkt achteraf toegevoegd te zijn.

- f.7-84 negen quaternionen (7-14, 15-22, etc., -78) en een ternio (79-84). Ingericht voor 18 regels op ~~c.108~~ c.108⁷ x c.81⁷. Schrift: textualis formata, in verschillende afmetingen. Merk op dat voor elke regel schrift twee lijnen zijn getrokken, kenmerk voor extra zorgvuldige handschriften.

Vele geel ingekleurde hoofdletters. - Rode en blauwe lombarden (op de plaats waar zij moeten komen zijn met potlood eerst de letters r voor rood of voor ruber resp. b voor blauw of blaveus geschreven, goed te zien bv. f.22, 24.). - Lombarden met penwerk: ff.8v, 10v, 11 goud met bleek bruinrood penwerk; ff.31, 33v, 35v, 36, 39v, 40v, 43, 48 blauw met krachtig rood penwerk. - Gouden initialen met rode (of blauwe), witte gehoogde achtergrond: ff.28, 29v, 30v, 32, 41v. - Twee initialen, opgenomen in bordure in 'Gents-Brugse stijk': f.7.

7 (maar katern 7-14:
17 regels op c.114 x 81)

(Er zijn dus 3 groepen in de versiering:
bordure, en verder gouden lomb. met penwerk, in de ff.7-27v, maar
alleen in het begin van dit deel;
gouden initt. op kleur, en verder blauwe lomb. met penwerk, in het
deel ff.28-42v;
alleen blauwe l. met rood p. aan het begin, in de delen 43-47v,
~~48~~48-81.)

Correcties: herhaaldelijk, bv. ff.9, 68v in hybrida, 9v in textualis,
77 in humanistisch schrift.

f.7-31v LIBELLUS AD SACERDOTIS CATHEDRAM. Van de Advent via Pasen (f.28)
tot Sacramentsdag.

Merk op: f.29v, t.t.v. Hemelvaart, wordt de lezer die Kerkwijding zoekt
door een latere aantekening naar f.31v verwezen, waar zij na Sacramentsdag
behandeld is. - F.30v: zekere gebeden "non sunt hic posite quia dicuntur
ad dexterum cornu altaris".

f.32-42v (DITO), PROPRIUM SANCTORUM. Van Andreas (30.11.) tot Saturninus
(29.11.).

Merk op: Hugo 1.4. (f.34); f.35 Dedicatio (in de kalender 7.5., te vieren
op Zondag na Kruisvinding 3.5.; hier na of op Gordianus 10.5., vóór
Nereus 12.5.; is 10.5. de eigenlijke dag?); Ludovicus 25.8. (f.39); Hugo
17.11. (f.42).

F.43-47v (DITO), COMUNE SANCTORUM.

f.48-81 (ORDINARIUS) - beginblad uitgescheurd!

Merk op: f.60v onderscheid tussen "sacerdos" en "nos". F.61-64v gedeelte
muziek.

Het Kartuiser karakter blijkt bv. uit de opsomming van personen ff.54, 75,
de aanhalingen van regelingen "ex cartusia" f.65, en met name uit de
apart behandelde tricenaria f.79-80, officium capituli generalis f.80,
off. Cluniacensium f.80-81. Aan het klooster eigen zijn de regelingen
voor herdenking van Henricus Helwaghen, Joh. de Alerij (??) en Joh.
de Attenderne f.80v-81. In deze passage is echter ingrijpend gecorrigeerd,
hele stukken zijn weggeradeerd, en de namen van Joh. Delft en dominus
Reinerus zijn toegevoegd; dit alles door een hybrida-hand (ook de geradeerde
stukken reeds, naar met ultraviolet licht te zien is). De samenhang is
mij niet duidelijk. Van de personen ken ik alleen Helwaghen, die (met anderen)
vanaf 1324 de kartuis Antwerpen begiftigde.

f.81-82v MODUS CELEBRANDI SINE NOTA (een regeling afgekondigd door de
Grande Chartreuse).

f.82v-83 latere toevoeging van enkele teksten (met andere initialen).
Hiernaar wordt verwezen in marginale aantekeningen ff.3lv, 40.

f.83v-84v vacant.

Datering: naar versiering en schrift de laatste decennia van de 15e eeuw.

Herkomst: een Kartuis in West-België, gezien ^{de vermelding van} Helwagen een van de oudste; Antwerpen zelf (gesticht 1323) ligt helaas in het diocees Kamerijk, evenals trouwens Herne (1314), waar die namen overigens volstrekt niet bekend zijn; wel in het diocees Doornik liggen Brugge (1318) en Gent (1328), maar het is mij niet bekend dat de genoemde personen daar iets mee te maken hadden. De stijl van de initialen overigens past ook in die streken.

Leiden, juni 1976

J.P.Gumbert

Thorbeckestr. 4, Leiden